

מאפיינים דמוגרפיים ותעסוקה בקרב אנשים עם מחלות נפש

Demographic characteristics and employment among people with severe mental illness in a multisite study

Bruke-Miller, J.K., & Cook, J.A. et al. (2006). *Community Mental Health Journal*, 42(2), 143-159.

מאת: ג'יין ק. ברוק-מילר, ג'ודית א. קוק ועמיתים, 2006

תרגום: איילה פרידלנדר-כץ

מבוא

אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות מתאפיינים בשיעורים נמוכים ביותר בהשתתפות בכוח העבודה, בהשוואה לאוכלוסייה הכללית בארה"ב. ההערכות לגבי שיעורי תעסוקה בקרב אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות נעות בין 15%-30%. מחקרים נרחבים שעסקו בכך בארה"ב מצביעים על כך ששיעורי האבטלה בקרב אנשים עם הפרעות נפשיות גבוהים פי שלוש עד חמש לעומת אנשים ללא הפרעות נפשיות. בנוסף, הפרופורציה של אנשים עם הפרעות נפשיות בגיל העבודה, שנמצאים מחוץ למעגל העבודה, המוגדרים כלא עובדים ולא מחפשים עבודה, היא פי שתיים מהאוכלוסייה הכללית (49.6% לעומת 24.5%).

בו זמנית, מחקרים הראו כי אנשים עם מחלות נפש או מגבלות פסיכיאטריות רוצים ויכולים לעבוד באופן יצרני בעבודה תחרותית במקומות עבודה רגילים. המחקר והפרקטיקה ולאחרונה אף המדיניות בתחום בריאות הנפש והשיקום התעסוקתי, התמקדו בנושא זה, וכיצד להגביר את שיעורי התעסוקה בקרב אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות. עדויות מחקריות משדה השיקום הפסיכו-סוציאלי ובריאות הנפש הקהילתית מצביעות על כך שתעסוקה נתמכת (Supported employment) ומודלים דומים של תמיכה תעסוקתית ממוקדת-אדם, הם אפקטיביים בעזרה לאנשים עם מחלות נפש להשיג עבודה תחרותית בקהילה, בשכר העולה על שכר המינימום.

בנוסף להתמקדות בדרכים להשגת תוצאות תעסוקתיות, נעשו בעשורים האחרונים ניסיונות מחקרניים לזהות גורמים דמוגרפיים ואחרים שיכולים לשמש לחיזוי מי נמצא בסבירות גבוהה יותר להשיג עבודה בקרב אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות. מרבית המחקר בתחום זה נעשה באמצעות דיווחים מניסויים קטנים בהתערבויות תעסוקתיות. במהלך שני העשורים האחרונים כמה חוקרים סקרו את הספרות העוסקת בתכניות התערבות בתעסוקה לאנשים עם מגבלות פסיכיאטריות, וניסו לסכם כיצד מאפיינים דמוגרפיים מתייחסים לתוצאות תעסוקתיות. לעתים קרובות דווח על ממצאים לא עקביים או אף סותרים. הוצעו מספר הסברים לחוסר בעקביות הממצאים, בהם חוסר בסטנדרטיזציה בשימוש במתודות מחקריות ובכלי מדידה, וההטרוגניות של האוכלוסייה הנחקרת. אף על פי כן, קבוצה קטנה של מאפיינים דמוגרפיים התגלו כגורמים שלעיתים קרובות מיוחסים להצלחה של תכניות תעסוקתיות: גיל, מגדר, מוצא, היסטוריה תעסוקתית והשכלה.

בסקירות ספרותיות שפורסמו הן בשנת 1984 והן ב-1994, הראה אנתוני (Anthony) כי הגורם המנבא הדמוגרפי הטוב ביותר להצלחה עתידית בתעסוקה הוא ההיסטוריה הטרומ תעסוקתית של האדם, המסבירה בין רבע לבין חצי (53%-27%) מהשונות הנמדדת בתוצאות תעסוקתיות. בסקירתו האחרונה, אנתוני אף מצטט מחקרים המזהים גורמים של מגדר, מוצא וגיל כמיוחסים למעמד תעסוקתי. במחקר משנת 2000 פרסמו טסאנג ועמיתיו (Tsang et al., 2000) סקירה ספרותית המדווחת על תוצאות תעסוקתיות של אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות החל מאמצע שנות ה-80 של המאה העשרים, ומצאו ממצאים סותרים ביחס לגיל, מגדר ואתניות כמנבאים, אך באופן כללי תמכו בקורלציה בין היסטוריה תעסוקתית לבין תוצאות תעסוקתיות טובות יותר. לאחרונה ב-2004 בוצעה סקירה מחקרית לגבי הקשר בין גורמים דמוגרפיים ואחרים לתוצאות תעסוקתיות, כמו גם מטה-אנליזה של 20 מחקרים שפורסמו מאז 1989 (Wewiorski & Fabian, 2004). סקירה זו תומכת בחשיבותה של עבודה בעבר כגורם מנבא חזק לתוצאות תעסוקתיות מוצלחות, מלבד השפעות הטיפול. כן נמצא כי הספרות המחקרית מכילה ממצאים עקביים לפיהם גיל צעיר קשור להשגת עבודה ולשמירה על עבודה. מכל מקום, נמצאו סתירות או ממצאים מעורפלים לאורך המחקרים בנוגע לקשר של מגדר, מוצא והשכלה לתוצאות תעסוקתיות. במטה אנליזה בדקו החוקרים את הקשר בין גיל, מגדר ומוצא לתוצאות תעסוקתיות, ואף היא העלתה קשר שלילי מובהק בין גיל מבוגר לבין תוצאות תעסוקתיות. בניתוח זה לא נמצאה השפעה כללית מובהקת של מגדר על תעסוקה. מוצא אתני לבן היה קשור להשגת עבודה, בעוד אנשים בעלי עור כהה (People of color) היו בסבירות גבוהה יותר להיות מועסקים במשך שישה חודשים לאחר השמה. בעקבות זיהוי מגבלות של תוקף חיצוני (External validity) ושל יכולת ההכללה (Generalizability) של ממצאי התערבויות במימדים קטנים או של מחקרים מקומיים, ביצעו ילין וסיסטרנאס (Yelin & Cisternas, 1997) ניתוח של נתונים ממדגם ארצי מייצג, על מנת לבדוק דפוסי תעסוקה בקרב אנשים עם מחלות נפש. המחקרים עשו שימוש בנתונים של עשר שנים (1982-1991), מתוך סקרים שנתיים של האוכלוסייה החיה בקהילה בארה"ב, כדי לחקור את ההשתתפות בשוק העבודה בקרב אנשים המדווחים על עצמם כמתמודדים עם בעיות נפשיות ואנשים עם מגבלות פסיכיאטריות עפ"י הגדרות הביטוח הלאומי. ניתוח זה מצא כי בקרב אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות, גיל מבוגר יותר ומוצא לא-לבן היו בקשר שלילי עם השתתפות בכוח העבודה, אם כי לגבי מגדר לא נמצא קשר כזה. כמו כן מדווחים החוקרים כי בעוד גורמים אלו קשורים באופן דומה להשתתפות בכוח העבודה ולמעמד באוכלוסייה הכללית, נוכחותן של הפרעות נפשיות מגביר את ההבדלים הללו. לפיכך, למרות שהשתתפות תעסוקתית פוחתת בגיל מבוגר יותר באוכלוסייה הכללית, בקרב אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות תופעה זו מתרחשת בגיל מוקדם יותר ובשיעורים גבוהים יותר. בעוד שאנשים לא-לבנים חווים באופן כללי שיעורי השתתפות תעסוקתית מופחתים, הרי שחוסר שוויון זה גדול יותר בקרב אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות. גברים באוכלוסייה הכללית מראים השתתפות תעסוקתית גבוהה יותר מאשר נשים, אך לא כך בקרב אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות, שם שיעורי ההשתתפות התעסוקתית נמוכים במידה שווה אצל גברים ונשים.

מטרת המחקר הנוכחי הוא לבצע אנליזה הבודקת את הקשרים בין מאפיינים דמוגרפיים ותוצאות תעסוקתיות באמצעות שימוש במקור נתונים שלישי, שלא היה זמין עד כה בשדה: מחקר פדראלי כלל ארצי עם תכנית הדגמת התערבות. תכנית ההדגמה בהתערבות תעסוקתית (The Employment Intervention Demonstration Program) אספה נתונים מפורטים ממספר גדול של משתתפים בשמונה מדינות בארה"ב, עם שימוש במתודות ומדדים אחידים. התכנית מספקת את המדגם הגדול ביותר של ניסוי רנדומאלי מבוקר בתעסוקה נתמכת הזמין לניתוח כיום. כיום, עם זמינותן של התערבויות מבוססות ראיות מוצלחות באופן יחסי, ניתן להשתמש במחקר הסקתי יותר לגבי הקשר בין מאפיינים דמוגרפיים ותוצאות תעסוקתיות, על מנת לתפור ולהתמקד בתכניות לתעסוקה נתמכת עבור קבוצות משנה של אנשים עם מחלות נפש, מתוך הכרה בהטרוגניות של אוכלוסייה זו ובהקשר החברתי הרחב של שוק העבודה. המחקר (בשילוב תכנית ההתערבות) נתמך על ידי מספר גופים, ובמהלכו פותחו ויושמו פרוטוקול המחקר, מתודות אחידות לאיסוף נתונים, ותכנית לניתוח מבוסס השערה, על ידי צוות משותף שכלל חוקרים, אנשי סגל פדראלי ונציגי המשתתפים. המחקר לווה ותואם על ידי שתי אוניברסיטאות, אוניברסיטת אלינוי בשיקגו ואוניברסיטת קיימברידג', מסצ'וסטס.

מחקר זה עשה שימוש בנתונים של 1273 משתתפים בני 18 ומעלה (גיל ממוצע: 38) לאורך שנתיים, שעם כניסתם לתכנית לא עבדו. המשתתפים התחלקו לקבוצת ניסוי שקיבלה תכנית משופרת של תעסוקה נתמכת, וקבוצת ביקורת (השוואה) שקיבלה את השירות הרגיל. נתונים של אנשים שלא המשיכו את השתתפותם בתכנית ההתערבות או בראיונות לא נגרעו מהמדגם, כך שתשתקף גם אוכלוסייה זו בממצאים. המחקר בדק תוצאות תעסוקתיות חודשיות בשני היבטים: איכות העבודה והאינטנסיביות של העבודה. איכות מתייחסת לעבודה תחרותית (בשוק החופשי) ואינטנסיביות מתייחסת לעבודה של 40 שעות בחודש ומעלה.

ממצאים

בהיבט של עבודה תחרותית שיעור המועסקים עלה בהדרגה החל מהחודש הראשון להשתתפות בתכנית (5% מועסקים) ועד 24% מועסקים בתום שנתיים. באופן מצטבר, 44.7% מכלל המשתתפים השתלבו בעבודה תחרותית במהלך חודש אחד לפחות במהלך 24 החודשים. בהיבט של אינטנסיביות, בחודש הראשון להשתתפות במחקר רק 2% מהמשתתפים עבדו 40 שעות חודשיות או יותר. שיעור זה עלה בתום שנה ל- 19% ובתום שנתיים עבדו 22% מהמשתתפים 40 שעות חודשיות או יותר. באופן מצטבר, 45.2% מכלל המשתתפים עבדו 40 שעות לפחות במהלך חודש אחד לפחות במשך תקופת המחקר. בנוגע למאפייני המשתתפים, נמצא קשר שלילי מובהק בין גיל מבוגר יותר לבין היסטוריה של עבודה קודמת בחמש השנים שקדמו למחקר. קשר דומה נמצא בין גיל לבין השכלה נמוכה מתיכונית ובין גיל לבין מין זכר. בנוגע לתוצאות תעסוקתיות, נמצא קשר חיובי מובהק בין זמן (חודש במחקר) לבין שתי תוצאות המחקר (עבודה תחרותית ואינטנסיביות של 40 שעות חודשיות לפחות) וכן נמצא קשר חיובי מובהק בין סוג השירות (משופר או רגיל) לבין שני סוגי התוצאות. נמצא קשר חיובי בין היסטוריה של עבודה קודמת לבין תוצאות תעסוקתיות (משני הסוגים) ונמצא קשר שלילי מובהק בין גיל לתוצאות

תעסוקתיות. השכלה ומגדר לא נמצאו בקורלציה לתוצאות תעסוקתיות. צבע עור לבן נמצא בקורלציה חיובית עם השגת עבודה תחרותית במהלך המחקר. יצוין כי למרות קורלציה מתונה בין שתי תוצאות המחקר, קשר זה אינו חזק דיו כדי להצביע על כך ששני המשתנים (עבודה תחרותית ואינטנסיביות) אכן מודדים את אותה התוצאה.

ניתוח רב-משתני של נתוני המחקר מצביע על קשר חיובי מובהק בין הזמן לבין עבודה תחרותית, ובין הזמן לבין עבודה של 40 שעות חודשיות ויותר. בכל פרק זמן של חודש עלה הסיכוי של משתתפים להשיג עבודה תחרותית ב- 20%, עם זאת, השיפוע החיובי של עקומת הזמן ביחס לתוצאות נחלש במידה מסוימת לאורך המחקר. נמצא קשר חיובי בין תנאי הניסוי- קבלת שירות תעסוקה נתמכת משופר, לבין סיכויים גבוהים בהרבה להשגת עבודה תחרותית. נמצא קשר שלילי בין הזמן לבין תנאי הניסוי, כך שהיתרון של משתתפים בתכנית המשופרת לעומת קבוצת ההשוואה להשיג עבודה תחרותית פוחת במקצת לאורך זמן. בין המאפיינים הדמוגרפיים נמצא כי עבודה קודמת בחמש השנים שקדמו למחקר קשורה לסיכוי גבוה פי שלושה בערך להשיג עבודה תחרותית וכן לעבוד 40 שעות חודשיות או יותר, מלבד השפעת הזמן, קבוצת ההתערבות ומשתני בקרה אחרים. צבע עור לבן נמצא קשור לסיכוי גבוה יותר להשגת עבודה תחרותית בהשוואה להשתייכות למיעוט אתני כלשהו. כל עשר שנים בגיל המשתתפים קשור להפחתת הסיכויים להשיג עבודה תחרותית בכ- 20% במהלך המחקר. השכלה נמוכה מתיכונת נמצאה קשורה לכמעט 40% פחות סיכויים להשגת עבודה תחרותית, בהשוואה למשתתפים בעלי השכלה תיכונית ומעלה. גיל מבוגר והשכלה נמוכה מתיכונת נמצאו קשורים גם לסיכויים מופחתים לעבודה אינטנסיבית. במודל הניתוח הרב-משתני עבור תוצאה של אינטנסיביות תעסוקתית (40 שעות חודשיות ומעלה) נמצאה השפעה דומה של גורם הזמן. כל חודש במחקר נמצא קשור לעליה בסיכויים לעבוד 40 שעות חודשיות או יותר, למרות שהמגמה החיובית נחלשה לאורך זמן. נמצא קשר חיובי בין קבוצת ההתערבות (משופרת או רגילה) לבין תוצאה תעסוקתית של עבודה אינטנסיבית יותר. בקרב משתתפים בתכנית ההתערבות המשופרת נמצאו סיכויים גבוהים מפי שתיים לעבוד 40 שעות חודשיות או יותר. בניגוד לממצאים לגבי תעסוקה תחרותית, צבע עור לבן נמצא קשור לסיכויים מופחתים לעבוד 40 שעות חודשיות או יותר, ונמצא קשר סטטיסטי מובהק בין מגדר לבין עבודה אינטנסיבית, כך שלגברים כמעט 20% יותר סיכויים לעבוד 40 שעות או יותר בחודש לעומת נשים.

דיון

תוצאות המחקר תומכות ומרחיבות את הספרות המחקרית הקיימת לגבי הקשר בין מאפיינים דמוגרפיים אינדיבידואליים ותוצאות תעסוקתיות בקרב אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות. שימוש בטכניקות סטטיסטיות הרגישות להטרונגניות של אוכלוסיית המחקר אפשרה להבחין כי למרות שמודלים של תעסוקה נתמכת שיפרו תוצאות תעסוקתיות עבור כל משתתפי המחקר, נמצאה השפעה נוספת על תוצאות תעסוקתיות שניתן לייחסה למאפיינים דמוגרפיים אינדיבידואליים. גם כאשר בוצעה בקרה על משתני הזמן, מקום המחקר, תנאי הניסוי (שירות משופר או רגיל) ושעות השירות שניתנו, משתתפים שעבדו בעבודה כלשהי בחמש השנים הקודמות הראו סיכויים גבוהים באופן מובהק להשיג עבודה תחרותית או לעבוד 40

שעות חודשיות לפחות, לעומת משתתפים אחרים. משתתפים מבוגרים יותר ובעלי השכלה נמוכה מתיכונים היו בעלי סיכויים נמוכים יותר באופן מובהק להשיג כל אחת מהתוצאות התעסוקתיות. לא נמצאו הבדלי מגדר בהשגת עבודה תחרותית אך לגברים היו סיכויים גבוהים יותר לעבוד שעות רבות יותר בחודש לעומת נשים. למרות שלבעלי עור לבן סיכויים גבוהים יותר להשיג עבודה תחרותית, משתתפים מקבוצות מיעוט הראו סיכויים גבוהים יותר לעבוד שעות רבות יותר בחודש. ההשפעה החיובית של היסטוריה תעסוקתית על השגת עבודה תחרותית או עבודה אינטנסיבית יותר, תומכת במרבית המחקרים בתחום זה. הוצע כי ניסיון חיובי בעולם העבודה משפר את היעילות התעסוקתית ואת התוצאות המצופות, המובילות לסיכויים גבוהים יותר לחזור למעגל העבודה. או, ייתכן כי אנשים שלהם היסטוריה תעסוקתית חיובית יותר יכולים להיסמך על ניסיונם ולספק למעסיקים עדויות לניסיון זה, ולפיכך נראים כעובדים רצויים יותר לעומת אנשים שהיו מחוץ למעגל העבודה במשך שנים רבות.

במחקר הנוכחי, היסטוריה של עבודה קודמת נמצאה כמשתנה מנבא חזק לתוצאות תעסוקתיות חיוביות, למרות שהדבר נמדד באופן פשוט כעבודה "כלשהי" בשכר בחמש השנים הקודמות למחקר. ממצא זה תומך בעיקרון מבוסס המחקר של חיפוש עבודה מהיר והשמה מהירה ככל האפשר בעבודה בשכר, במיוחד עבור אלו שיש להם ניסיון מועט או ללא ניסיון תעסוקתי.

גיל מבוגר יותר קשור באופן שלילי לשתי התוצאות התעסוקתיות, ממצא שתומך בממצאים שנראו לעתים מעורפלים במחקרים קודמים. הממצא לגבי גיל קונסיסטנטי עם הידע הקיים לגבי השתתפות כללית בכוח העבודה, ועם ממצאים ממחקרים קודמים. אנשים מבוגרים יותר עם מגבלות פסיכיאטריות מהווים קבוצה הצריכה תשומת לב תעסוקתית מיוחדת. חוקרים הצביעו על כך שמספר האנשים המבוגרים עם מחלות נפש יעלה באופן חסר פרופורציה לאוכלוסייה הכללית, ככל שהחברה כולה מתבגרת. עם זאת, על פי חוקרים אחרים, אנשי גיל הביניים ומבוגרים יותר עם מחלות נפש הם אוכלוסייה שחסר לגביה מחקר וחסרים עבורה שירותים בתחום השיקום התעסוקתי.

החשיבות של השכלה תיכונית כמינימום, הומחשה אף היא במחקר זה. ניתוח שוק העבודה מצביע על כך שהעיסוקים המצויים בצמיחה המהירה ביותר הם אלו הדורשים השכלה על תיכונית של 2-4 שנים באקדמיה או בהכשרות למקצועות טכניים. ברור כי ישנו תפקיד חשוב לשיקום תעסוקתי בתמיכה בהשלמת השכלה תיכונית ועל תיכונית לאנשים עם מגבלות פסיכיאטריות. ממצאים ממחקרים על השכלה נתמכת מעידים על צורך נרחב בתחום זה בקרב אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות. תפקידה של השכלה נתמכת בחייהם של אנשים עם מחלות נפש, במיוחד צעירים לאחר אפיזודה ראשונה של מחלה, תוארו על ידי שורה של חוקרים. גורמים כגון גיל, השכלה והיסטוריה תעסוקתית רלוונטיים במיוחד לאוכלוסייה זו של אנשים אשר מטרות החיים שלהם הופרעו בשלבים קריטיים של רכישת השכלה והשגת קריירה. לפיכך, תכניות של תעסוקה נתמכת יפיקו תועלת ממתן תשומת לב ייחודית לגורמים ספציפיים הנוגעים לניסיון החיים של אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות, כגון תפקוד פרה-מורבידי (קודם להופעת המחלה) וגיל תחילת המחלה.

הממצאים בנוגע למגדר ולמוצא אתני מצביעים על היתרונות הפוטנציאליים של תפירת תכניות לתעסוקה נתמכת לצרכים של גברים ונשים, כמו גם לאנשים מקבוצות מיעוט אתניות ומקבוצות שאינן מיעוט. היעדר הבדלים מגדריים בהשגת עבודה תחרותית תומך בממצאי מחקרים קודמים, לפיהם יתרונות של גברים בשוק העבודה באוכלוסייה הכללית פוחת עד כדי היעדר מובהקות של הבדל בין המינים בקרב אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות. משמעות אפשרית לממצאים אלו היא כי תכניות תעסוקה מצליחות באותה מידה בהשמה של גברים ונשים, או שהדבר עשוי לשקף כמה מהסוגיות הייחודיות של סטיגמה ואפליה עימן נפגשים אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות. במחקר שעסק באפליה על רק מוצא ומין בהכנסות של אנשים עם מוגבלויות, זיהו החוקרים הבדלים בכמות מקרי האפליה הקשורים לסוגים שונים של מגבלות. למשל, גברים עם מחלות נפש נמצאו כמעוררים יותר דעות קדומות לעומת גברים עם מגבלות הנובעות מבעיות גופניות. בו בזמן, המחקר הנוכחי מצא כי לגברים היו סיכויים גבוהים יותר לעבור מספר רב יותר של שעות חודשיות לעומת נשים, ממצא שעשוי לשקף את המחויבות של נשים לטיפול בילדים או בבני משפחה אחרים והזמן שהן מקדישות לכך. הממצא לפיו לאנשים בעלי עור לבן סיכויים גבוהים יותר להשיג עבודה תחרותית תומך בממצאים לגבי הבדלים שנמצאו בשוק העבודה הכללי. בהמשך לכך, הממצא לפיו משתתפים לא-לבנים היו בעלי סיכויים גבוהים יותר לעבור שעות רבות יותר בחודש, עשויה לשקף את התשלום הנמוך יותר עבור עבודות, אשר אינו עומד בהלימה לקריטריון של עבודה תחרותית בשכר מינימום לפחות. תפירת תכניות תעסוקתיות למאפיינים של מגדר ומוצא דורש להקדיש מחשבה נוספת לגבי סוגי העבודות שבהן אנשים מעוניינים למרות סטריאוטיפים, לסוגי הסטיגמה שבה גברים עשויים להיתקל, להבדלים בשוק העבודה הכללי עימן נתקלים מיעוטים אתניים, ולטיפול בילדים וצרכים אחרים של הורים כמו זמן, כסף ותחבורה. מגבלות של יכולת הכללה (Generalizability) של ממצאי המחקר נובעים מכך שמשתתפי המחקר לא נדגמו אקראית מתוך כלל האוכלוסייה של אנשים עם מחלות נפש בארה"ב. בנוסף, מחקר זה הינו חלק מתכנית הדגמה נרחבת יותר של התערבויות בתעסוקה נתמכת ותכניות השוואה. למרות שתנאי המחקר, שעות השירות שהתקבלו ומקום המחקר הוחזקו כמשתנים מבוקרים בשיטת הניתוח הרב-משתני, עדיין ייתכנו הבדלים דמוגרפיים שלא נמדדו בתכניות או במקומות השונים. לבסוף, היתרונות של מחקר מבוסס השערה, עם שימוש חסכוני במשתנים בניתוחים שבוצעו, לצורך הבנה כוללת של השפעות דמוגרפיות, עשויים ליצור מגבלות בתיאור קשרים מורכבים יותר של מאפיינים דמוגרפיים. תמרורים אלו דורשים נקיטת זהירות בפרשנות הניתנת לממצאים שהוצגו. מכל מקום, עד היום זהו המדגם הרב-אתרי הגדול ביותר של אנשים עם מחלות נפש הכולל ממצאים בתחום התעסוקה, שנעשה במסגרת מחקר ניסוי אקראי מבוקר לאורך 24 חודשים, העושה שימוש בפרוטוקול איסוף נתונים מקיף ובפיקוח קפדני.

מסקנות

מחקרים קודמים הראו כי מודלים של תעסוקה נתמכת הם יעילים בעזרה לאנשים עם מגבלות פסיכיאטריות להשיג עבודה, ותוצאות המחקר הנוכחי מאוששות מסקנה זו. עם זאת, תכניות כאלו של תעסוקה נתמכת אינן נפוצות עדיין באופן נרחב, ועדיין, אפילו במודלים המוצלחים ביותר, שיעורי

האבטלה נותרים גבוהים יחסית. לפיכך, מחקר זה מהווה תגובה לקריאות שנשמעו באחרונה להתחיל לזהות בקרב אנשים עם מחלות נפש מאפיינים הקשורים למעמד תעסוקתי, כך שתעסוקה נתמכת מבוססת ראיות ומודלים נוספים של פרקטיקה מצטיינת, יוכלו להיבנות באופן מותאם לצרכים של קבוצות שונות ולשפר את התוצאות.

הממצא של מחקר זה לפיו גורמים דמוגרפיים קשורים לתוצאות תעסוקתיות אינו מפתיע, כיוון שהדבר מאפיין דפוסים תעסוקתיים גם באוכלוסייה הכללית בארה"ב. ממצאים אלו תומכים בהבנה כי שיקום תעסוקתי עבור אנשים עם מגבלות פסיכיאטריות אינו מתרחש בתוך וואקום, אלא הוא חלק מתופעה מורכבת שמעבר לרמה הפרטנית של מגבלות תפקודיות. עולה בבירור כי גיל, מגדר, גזע ומוצא, ומאפיינים חברתיים נוספים קשורים לתוצאות תעסוקתיות מבחינת הקונטקסט הרחב של תכניות בשיקום תעסוקתי, כולל הקשרים חברתיים ומוסדיים והשפעות מערכתיות של שוק העבודה.